

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ АНТИКРИЗОВОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Маркіна І.А.,
Черниш І.В.

У статті на основі аналізу чинної законодавчої бази України відібрано методи антикризового державного регулювання туристичної галузі, які можуть бути використаними регіональними органами виконавчої влади на регіональному рівні національної економіки; розкрито сутність кожного з відібраних методів з доказом можливості їх використання на основі статей Законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

Із метою вирішення цієї науково-практичної проблеми, в рамках даного дослідження розв'язано наступні завдання: на основі аналізу чинної законодавчої бази України відібрано методи антикризового державного регулювання туристичної галузі, які можуть бути використаними регіональними органами виконавчої влади на регіональному рівні національної економіки; розкрито сутність кожного з відібраних методів з доказом можливості їх використання на основі статей Законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

Отже, проведений змістовний аналіз законодавчої бази України щодо можливості використання регіональними органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування методів антикризового державного регулювання туристичної галузі на підвідомчих територіях, дозволяє дійти наступних висновків:

по-перше, регіональні органи виконавчої влади мають можливість використати більшість методів антикризового державного регулювання туристичної галузі на підвідомчих територіях у межах своїх повноважень в рамках чинного законодавства України;

по-друге, за умови використання цих методів, створюються передумови мінімізації кризових явищ;

по-третє, методи антикризового державного регулювання мають відмінності, порівняно з тими, що використовуються на національному рівні, виходячи з норм чинного законодавства України;

по-четверте, використання визначених методів регіональними органами виконавчої влади дозволить сформувати передумови для реалізації антикризової політики держави на рівні регіону та, у сукупності, використовуючи ці методи у кожному регіоні, можливо вивести туристичну галузь в Україні з кризового стану.

Отже, визначені методи можна вважати передумовою та базисом, на основі якого реалізується антикризова політика держави у туристичній галузі в Україні на регіональному рівні, а також інструментом, який використовується для обґрунтування регуляторів такої політики, засобом формування системи державного антикризового розвитку галузі, прийомом, який повинен бути використаним для досягнення визначених стратегічних пріоритетів розвитку туристичних регіонів у період кризи.

Ключові слова: антикризове державне регулювання, виконавча влада, криза, метод, право, регіон, туристична галузь.

ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ АНТИКРИЗИСНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ В УКРАИНЕ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Маркина И.А.,
Черныш И.В.

В статье на основе анализа действующей законодательной базы Украины отобрано методы антикризисного государственного регулирования туристической отрасли, которые могут быть использованы региональными органами исполнительной власти на региональном уровне национальной экономики; раскрыта сущность каждого из отобранных методов с доказательством возможности их использования на основе статей Законов Украины «О местных государственных администрациях» и «О местном самоуправлении в Украине».

С целью решения этой научно-практической проблемы, в рамках данного исследования решены следующие задачи: на основе анализа действующей законодательной базы Украины отобрано методы антикризисного государственного регулирования туристической отрасли, которые могут быть использованы региональными органами исполнительной власти на региональном уровне национальной экономики; раскрыта сущность каждого из отобранных методов с доказательством возможности их использования на основе статей Законов Украины «О местных государственных администрациях» и «О местном самоуправлении в Украине».

Таким образом, проведенный содержательный анализ законодательной базы Украины относительно возможности использования региональными органами исполнительной власти при участии органов местного самоуправления методов антикризисного государственного регулирования туристической отрасли на подведомственных территориях, позволяет прийти к следующим выводам:

во-первых, региональные органы власти имеют возможность использовать большинство методов антикризисного государственного регулирования туристической отрасли на подведомственных территориях в пределах своих полномочий в рамках действующего законодательства Украины;

во-вторых, при использовании этих методов, создаются предпосылки минимизации кризисных явлений;

в-третьих, методы антикризисного государственного регулирования имеют отличия по сравнению с теми, что используются на национальном уровне, исходя из норм действующего законодательства Украины;

в-четвертых, использование определенных методов региональными органами исполнительной власти позволит сформировать предпосылки для реализации антикризисной политики государства на уровне региона и, в совокупности, используя эти методы в каждом регионе, возможно вывести туристическую отрасль в Украине из кризисного состояния.

Итак, определены методы можно считать предпосылкой и базисом, на основе которого реализуется антикризисная политика государства в туристической отрасли в Украине на региональном уровне, а также инструментом, который используется для обоснования регуляторов такой политики, средством формирования системы государственного антикризисного развития отрасли, приемом, который должен быть использованным для достижения определенных стратегических приоритетов развития туристических регионов в период кризиса.

Ключевые слова: антикризисное государственное регулирование, исполнительная власть, кризис, метод, право, регион, туристическая отрасль.

LEGAL SUPPORT OF METHODS OF CRISIS REGULATION OF TOURISM INDUSTRY IN UKRAINE ON THE REGIONAL LEVEL USAGE

Markina I.A.,
Chernysh I.V.

On the basis of analysis of the current legal framework of Ukraine selected methods of crisis government regulation of the tourism industry, which can be used by regional authorities at the regional level of the national economy; The essence of each of the selected

methods of proof of the possibility of their use on the basis of articles of the Law of Ukraine "On Local State Administrations" and "On Local Self-Government in Ukraine".

In order to solve this scientific and practical problems in this study solved the following problem: based on the analysis of the current legal framework of Ukraine selected methods of crisis government regulation of the tourism industry, which can be used by regional authorities at the regional level of the national economy; The essence of each of the selected methods of proof of the possibility of their use on the basis of articles of the Law of Ukraine "On Local State Administrations" and "On Local Self-Government in Ukraine".

So spent a meaningful analysis of the legislative framework of Ukraine concerning the possibility of using regional authorities with local government crisis methods of state regulation of the tourism industry within their localities, leads to the following conclusions:

First, regional administrations have the opportunity to use most methods of crisis government regulation of the tourism industry within their localities within its authority under the current legislation of Ukraine;

Secondly, if the use of these methods are prerequisites to minimize the crisis;

Thirdly, methods of crisis government regulation are different than those used at the national level, based on the current legislation of Ukraine;

Fourth, the use of certain methods of regional authorities will create the preconditions for the implementation of anti-crisis policy at the regional level and, in the aggregate, using these methods in each region can be sent to the tourism industry in Ukraine to the crisis.

Thus defined methods can be considered as a prerequisite and basis upon which implemented anti-crisis policy of the state in the tourism industry in Ukraine at the regional level as well as a tool that is used to justify the regulators of this policy, means the formation of public crisis of industry taking, which should be used to achieve these strategic priorities of tourist regions in crisis

Key words: crisis regulation, executive, crisis, method, right, region, tourist industry.

Постановка проблеми. Розвиток туристичної галузі в Україні на сучасному етапі перебуває у кризовому стані внаслідок політичної та економічної нестабільності. Держава фактично втрачає важелі впливу на процеси, що протікають у галузі та, при цьому, не використовує методи державного регулювання, адекватні стану її розвитку. Це загострює кризу в усіх сферах туристичної галузі, та потребує формування антикризової державної політики на основі підвищення ступеню державного впливу з метою формування сприятливого стимулюючого правового поля для розвитку суб'єктів господарювання у галузі, підвищення контролю за процесом ціноутворення на послуги, що надаються туристам, і їх якість, підвищення рівня оплати праці у туристичній галузі, яка на протязі останніх років залишається однією з самих нижчих, порівняно з іншими галузями тощо.

У той же час, формування антикризової політики держави у туристичній галузі на національному та регіональному рівнях економіки мають свої однакові та специфічні риси, серед яких поруч із загальнонаціональними домінантами визначаються й регіональні, що й зумовлює специфіку їх відбору, а відповідно – й адекватних їм методів. Отже й функції самих методів на регіональному рівні матимуть певні відмінності при формуванні антикризової політики держави та, відповідно – в окремому регіоні. Ці відмінності визначаються: по-перше, природою кризових явищ в окремому регіоні, що й визначає регіональні домінанти для досягнення цілей щодо подолання кризи та розвитку регіону та, відповідно – методи регулювання; по-друге, відмінностями в реалізації функції антикризового державного управління на національному та регіональному рівнях, виходячи з норм чинного законодавства України, що унеможливує державним інституціям у регіоні використати весь спектр адміністративних методів (зокрема – правового характеру); по-третє, протиріччями у взаємодії між центральними та регіональними органами виконавчої влади для розв'язання кризових явищ і розбудови туристичної інфраструктури не тільки на національному рівні, але й в окремому регіоні, при яких не можливо використати весь спектр методів координуючого характеру, та, у цілому – методів державного регулювання; по-четверте, обмеженістю у використанні на рівні регіону всіх методів, які дозволяють впровадити антикризову державну політику на основі підвищення ступеню державного впливу з використанням кейнсіанської теорії внаслідок обмежених можливостей регіональних органів виконавчої влади застосувати весь спектр адміністративних методів непрямого стимулювання.

Отже, при тому, що природа кризових явищ у туристичній галузі в Україні виникає саме на регіональному рівні, підходи до відбору методів їх подолання та розвитку галузі мають відмінні риси, порівняно з рівнем національної економіки. Це зумовлює необхідність визначення і відбору методів антикризового державного регулювання туристичної галузі на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за визначеною проблемою. Виділення методів державного регулювання – як необхідного інструменту проведення державної антикризової політики не протилежить існуючим методологічним підходам як українських, так і російських учених економістів [1; 2]. Так, зокрема: Г.М. Калетник і А.Г. Мазур обґрунтовують необхідність застосування методів державного регулювання при формуванні активної структурної державної політики з урахуванням ступеню розвитку галузей національної економіки [1], з поділом цих методів на прямого та опосередкованого регулювання, та з виділенням адміністративних та економічних. Виходячи з досліджень цих учених, можна вважати методи державного регулювання в якості окремої групи при формуванні антикризової політики держави у туристичній галузі. У свою чергу, російським ученим-економістом В.І. Якуніним, використання саме адміністративних методів державного регулювання визначається пріоритетним заходом, поруч із використанням економічних, на сучасному етапі формування державної політики [2].

Але цими вченими не враховуються аспекти можливості використання методів державного регулювання при формуванні державної політики з пріоритетом посилення державного впливу на регіональному рівні. Загалом, це є науковою проблемою можливості відбору методів антикризового державного регулювання на регіональному рівні і дія їх застосування у туристичній галузі, про що свідчать результати досліджень таких учених, як В.О. Полюга [3], Н.А. Дехтяр [4].

Не менш суттєвою науковою проблемою є те, що при розгляді методів державного регулювання туристичної галузі на регіональному рівні не враховується правовий аспект можливості їх застосування на практиці регіональними органами виконавчої влади, що витікає з результатів досліджень таких учених-економістів, як Е.В. Щепанський [5], Ю.Ю. Леонт'єва [6].

Виділення невирішеної частини загальної проблеми. Отже, аналізуючи результати досліджень цих та інших учених, слід відмітити, що за полем зору залишаються аспекти проведення антикризової державної політики з використанням методів державного регулювання, які можуть бути використаними органами регіональної виконавчої влади у рамках чинного нормативно-правового поля України.

Формування цілей статті, постановка завдань. Із метою вирішення цієї науково-практичної проблеми, в рамках даного дослідження розв'язано наступні завдання: на основі аналізу чинної законодавчої бази України відібрано методи антикризового державного регулювання туристичної галузі, які можуть бути використаними регіональними органами виконавчої влади на регіональному рівні національної економіки; розкрита сутність кожного з відібраних методів з доказом можливості їх використання на основі статей Законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою вирішення вище визначеної науково-практичної проблеми, проаналізовано зміст двох основних Законів України, в яких встановлюються норми щодо визначення прав і повноважень державних інституцій на регіональному рівні, які відповідальні за формування та реалізацію антикризової політики держави у туристичній галузі в регіонах України: Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [7], і Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [8]. На основі аналізу змісту цих законодавчих актів, обґрунтовано можливість використання методів

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

державного регулювання на регіональному рівні, що адекватні домінуючим положенням реалізації антикризової політики держави у туристичній галузі в Україні (табл. 1).

Таблиця 1. Відбір методів антикризового державного регулювання туристичної галузі в Україні на регіональному рівні

Методи за способом впливу	Ступінь можливості використання регіональними органами виконавчої влади («+» – можливо; «-» – не можливо)	Обґрунтування можливості використання методу, відповідно норм чинного законодавства України з посиланням на відповідні статті (Ст.) [7; 8]*
1	2	3
Адміністративні (директивні) методи прямого впливу		
Правового характеру:		
- прийняття законів і нормативних актів	-	приймаються ВРУ та КМУ
Легалізуючого та регламентуючого характеру:		
- надання дозволів і ліцензій, сертифікатів, стандартів	+	[7, Ст.20, п.3; Ст.28]
- контроль за цінами	+	[7, Ст.16, п.2, 8; Ст.17, п.2; Ст.18, п.3; Ст.28], [8, Ст.44, п.3]
Адміністративні (директивні) методи не прямого впливу		
Плануючого та прогноуючого характеру:		
- розробка планів, програм, прогнозів, стратегій	+	[7, Ст.2, п.3; Ст.17, п.1] [8, Ст.43, п.16; Ст.44, п.1, 2]
Пропагандистського характеру:		
- формування іміджу галузі	+	[7, Ст.17, п.5]
Економічні методи прямого впливу		
Прямого стимулювання:		
- кредитування	+	[7, Ст.2, п.4; Ст.18], [8, Ст.43, п.17, 18]
- інвестиції у галузь	+	[7, Ст.2, п.4; Ст.18], [8, Ст.43, п.17, 18; Ст.44, п.5]
- участь у статутному капіталі	+	[7, Ст.17, п.6; Ст.18, п.5]
- передача нерухомості суб'єктам	+	[7, Ст.13, п.4; Ст.15; Ст.19] [8, Ст.43, п.19, 32; Ст.60]
- трансфери	-	виділяються за рішенням ВРУ і КМУ
Економічні методи не прямого впливу		
непрямого стимулювання:		
- підготовка кадрів	+	[7, Ст.18, п.4; Ст.22]
- пільгове оподаткування	-	приймається ВРУ та КМУ
- надання гарантій за кредитами	+	[7, Ст.2, п.4]
- фінансування програм і стратегій	+	[7, Ст.2, п.3, 4; Ст.18] [8, Ст.43, п.17, 18]
- фінансовий лізинг	+	[7, Ст.17, п.3; Ст.18, п.5] [8, Ст.43, п.17, 18]
- державне замовлення	+	[7, Ст.17, п.7, 8]
- спрощення системи обліку і звітності	-	вводиться КМУ і Держ. службою статистики України
- безоплатне консультування	+	[7, Ст.22], [8, Ст.44, п.13]
- наукові дослідження для суб'єктів	+	[7, Ст.22], [8, Ст.44, п.13]
- планові контракти	+	[7, Ст.17, п.6, 8; Ст.18, п.5] [8, Ст.44, п.6]
- контроль за складом собівартості	+	[7, Ст.16, п.2; Ст.17, п.2; Ст.18, п.3; Ст.28], [8, Ст.44, п.3]

Пояснення до табл. 1: * – обґрунтування проведено з урахуванням норм Закону України «Про місцеві державні адміністрації» №586-XVI від 09.04.1999 р. [7] та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» №280/97-ВР від 21.05.1997 р. [8].

Очевидно (табл. 1), що спираючись на норми чинного законодавства України, державні інституції в особі регіональних органів виконавчої влади (обласні та районні державні адміністрації) [7], сумісно з обласними (районними) радами – як органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, можуть використовувати більшість методів антикризового державного регулювання туристичної галузі прямого впливу адміністративної (директивної) форми, за винятком прийняття законів і нормативних актів, що є пріоритетом Верховної Ради України (ВРУ) і Кабінету Міністрів України (КМУ); всі методи не прямого впливу за цією формою; більшість економічних методів прямого та не прямого впливу, за винятком виділення трансферів і введення пільгового оподаткування суб'єктів галузі, що також є повноваженнями ВРУ і КМУ, а також введення спрощеної системи обліку та звітності, що є пріоритетом КМУ і центрального органу виконавчої влади в особі Державної служби статистики України.

Так, зокрема:

використання такого методу антикризового державного регулювання туристичної галузі в регіоні, як «надання дозволів і ліцензій, сертифікатів, стандартів» регіональними органами виконавчої влади спирається на норми статей №№20, п.3 та 28, де визначається, що до повноважень місцевих державних адміністрацій відноситься «...організація роботи з атестації об'єктів, сертифікації продукції, робіт і послуг підприємств і організацій...» (Ст.20, п.3), а до їх прав відноситься можливість проводити перевірки та отримувати необхідну інформацію від суб'єктів господарювання на підвідомчій території, незалежно від форм власності, щодо дотримання встановлених стандартів при здійсненні діяльності (Ст.28) [505];

використання такого методу, як «контроль за цінами» легалізуючого та регламентуючого характеру за адміністративною формою, та «контроль за складом собівартості» за економічною формою непрямого стимулювання при проведенні антикризового державного регулювання туристичної галузі в регіоні, делеговано регіональним органам виконавчої влади статтями №№16 (п.2), 17 (п.2), 18 (п.3), 28 [7], а також органам місцевого самоврядування (Ст.44, п.3) [8], де визначається, що: об'єктом державного контролю місцевими державними адміністраціями виступає, у тому числі, й «...стан фінансової дисципліни...» (7, Ст.16, п.2) і додержання правил торгівлі, побутового, транспортного обслуговування споживачів (7, Ст.16, п.8); до повноважень цих органів відноситься, у тому числі, й «...забезпечення ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів...» (7, Ст.16, п.2), що вельми актуально для вирішення проблем розвитку галузі, оскільки впливає на продуктивність, рентабельність і прибутковість, які необхідно підвищувати, виходячи з сучасного стану розвитку галузі; місцеві державні адміністрації мають право для здійснення цих дій, оскільки одним із їх повноважень є «отримання від усіх суб'єктів підприємницької діяльності, незалежно від форми власності інформації, передбаченої актами законодавства для складення і виконання бюджету» (7, Ст.18, п.3); загалом до прав місцевих державних адміністрацій належить здійснення перевірок і отримання від суб'єктів господарювання необхідної інформації щодо дотримання ними вимог чинного законодавства України (7, Ст.28); районними та обласними радами делегуються повноваження місцевим державним адміністраціям щодо «...ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів» на підвідомчій території всіма суб'єктами господарювання (8, Ст.44, п.3);

використання такого важливого методу антикризового державного регулювання туристичної галузі в регіоні як «розробка планів, програм, прогнозів, стратегій» органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, забезпечується нормами статей №№2 (п.3) і 17 (п.1) [7], та 43 (п.16), 44 (п.1, 2) [8], відповідно яких: як виконання [7, Ст.2 (п.3)], так і розробка [7, Ст.17 (п.1)] програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів є одним із головних завдань і основним повноваженням місцевих державних адміністрацій, делегованих їм органами місцевого самоврядування (радами), які, відповідно, їх розглядають, затверджують і контролюють процес виконання [8, Ст.43 (п.16); 44 (п.1, 2)];

використання місцевими державними адміністраціями методу не прямого впливу за адміністративною формою «формування іміджу галузі» – як методу антикризового державного регулювання туристичної галузі, спирається на норму Ст. (п.5) [7], у якій визначається можливість цих органів вносити пропозиції щодо створення привабливих територій з особливим статусом (зокрема – спеціальних (вільних) економічних зон);

використання таких методів антикризового державного регулювання галузі за економічною формою, як прямого впливу («кредитування» та «інвестиції у галузь»), так і не прямого («надання гарантій за кредитами» та «фінансування програм і стратегій») можлива для місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, спираючись на норми статей №№2 (п.3, 4) та 18 [7] і Ст.№№43 (п.17, 18) [8], у яких визначаються: порядок підготовки та виконання бюджетів для реалізації регіональних програм і стратегій (Ст.2, п.3, 4 [7]) та повноваження місцевих державних адміністрацій в галузі бюджету та фінансів (Ст.18 [7]), компетенції органів місцевого самоврядування щодо затвердження цих програм і їх фінансування (Ст.43, п.17, 18 [8]);

використання методу антикризового державного регулювання прямого впливу за економічною формою, такого, як «участь у статутному капіталі» у туристичній галузі на регіональному рівні забезпечується нормами статей 17 (п.6) і 18 (п.5) [7], в яких визначаються: повноваження місцевих державних адміністрацій щодо проектів планів і заходів підприємств (організацій, установ) на підвідомчій території (Ст.17, п.6), а також повноваження в галузі бюджетів та фінансів при реалізації суспільних інтересів територіальних громад на договірній основі, при об'єднанні державних коштів із коштами підприємств (установ, організацій) і населення для будівництва, реконструкції та будь-яких робіт з метою господарської діяльності та задоволення потреб населення;

використання такого методу прямого впливу за економічною формою, як «передача нерухомості суб'єктам» – як методу антикризового державного регулювання туристичної галузі прямого впливу, забезпечується нормами статей №№13 (п.4), 15, 19 [7], а також статей №№43 (п.19, 32) і 60 [8], в яких: визначаються повноваження місцевих державних адміністрацій щодо управління майном і підприємством (Ст.13, п.4 [7]), об'єкти управління ними (Ст.15 [7]), їх повноваження в галузі управління майном і підприємством (Ст.19 [7]), а також компетенції органів місцевого самоврядування щодо продажу, передачу в оренду, концесію або під заставу об'єктів комунальної власності та надання згоди на це (Ст.43, п.19, 32), й визначаються загальні права комунальної власності на підвідомчій території (Ст.60) [8];

використання методу непрямого стимулювання «підготовка кадрів» за економічною формою у рамках антикризового державного регулювання туристичної галузі може здійснюватися місцевими державними адміністраціями, спираючись на норми статей №№18 (п.4) і 22 [7], в яких, при визначенні повноважень цих органів у галузі бюджету та фінансів передбачається, зокрема, фінансування підприємств (організацій та установ) системи освіти та науки, та визначається широкий спектр повноважень у цих галузях в регіоні з можливістю реалізовувати програми, здійснювати загальне керівництво закладами цих галузей та вживати заходи щодо їх збереження та розширення;

використання методу антикризового державного регулювання туристичної галузі в регіоні «фінансовий лізинг» дозволяють місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування норми статей 17 (п.3) і 18 (п.5) [7], і статті 43 (п.18) [8], згідно норм яких на основі складання балансів матеріально-фінансових і будь-яких інших ресурсів (Ст.17, п.3 [7]), місцеві державні адміністрації мають також й повноваження «...об'єднувати кошти місцевих бюджетів із коштами підприємств (установ, організацій) та населення...» (Ст.18, п.5 [7]), що є основою для використання цього методу державного регулювання, а органи місцевого самоврядування мають можливість, згідно Ст.43 (п.17, 18) [8], відбудовувати відносини не тільки з підприємствами (установами та організаціями), що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, але й з іншими суб'єктами господарювання галузі на договірній основі з метою контролю цільового використання ресурсів, які є предметом фінансового лізингу;

використання місцевими державними адміністраціями такого важливого методу непрямого стимулювання суб'єктів туристичної галузі регіону, як «державне замовлення» при реалізації антикризової політики, чітко визначається нормами статті 17 (п.7, 8) [7], згідно якої ці органи виконавчої влади мають повноваження щодо розробки «...фінансово-економічного обґрунтування обсягів продукції та послуг, що підлягає продажу за рахунок державного бюджету, ... бюджетів місцевого самоврядування та інших джерел фінансування...» [7], Ст.17, п.7), і складати індикативні плани розвитку галузей регіону з метою їх фінансово-економічного забезпечення в рамках державних і регіональних програм ([7], Ст.17, п.8);

використання методів непрямого стимулювання «безоплатне консультування» та «наукові дослідження для суб'єктів» у рамках антикризової державної політики у туристичній галузі в регіоні дозволяють місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування норми статей 22 [7] і 44 (п.13) [8], в яких визначається, що: місцеві державні адміністрації мають повноваження реалізовувати державну політику в галузі науки та освіти, здійснювати загальне керівництво цими галузями на підвідомчих територіях і вирішувати питання їх матеріально-фінансового забезпечення, вживати заходи щодо збереження їх мережі та розробляти прогнози її розвитку (Ст.22 [7]); у свою чергу, органи місцевого самоврядування делегують не тільки ці повноваження місцевим державним адміністраціям, але й повноваження щодо відродження народної творчості, туризму, національних традицій, національно-культурних товариств та інших організацій та суб'єктів, які діють у сфері освіти та науки на підвідомчих територіях (Ст.44 (п.13) [8]);

використання такого методу непрямого стимулювання, як «планові контракти» в рамках антикризового державного регулювання туристичної галузі на регіональному рівні, дозволяють місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування норми статей 17 (п.6, 8) і 18 (п.5) [7], та статті 44 (п.6) [8], в яких: до повноважень місцевих державних адміністрацій відносяться прийняття проектів планів та заходів підприємств (установ, організацій), розташованих на підвідомчій території, та їх фінансове забезпечення (Ст.17 (п.6, 8), 18 (п.5) [7]), що є основою для складання планових контрактів між суб'єктами; до компетенції органів місцевого самоврядування належить, поруч із цим, делегування повноважень місцевим державним адміністраціям щодо об'єднання на договірних засадах коштів суб'єктів господарювання із залученням бюджетних коштів для «...утримання та розвитку на пайових засадах об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури, шляхів місцевого значення, проведення заходів щодо охорони навколишнього природного середовища...» (Ст.44, п.6 [8]), що безперечно є предметом заключення планових контрактів у процесі проведення антикризових заходів у туристичній галузі будь-якого регіону України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проведений змістовний аналіз законодавчої бази України щодо можливості використання регіональними органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування методів антикризового державного регулювання туристичної галузі на підвідомчих територіях, дозволяє дійти наступних висновків:

по-перше, регіональні органи виконавчої влади мають можливість використати більшість методів антикризового державного регулювання туристичної галузі на підвідомчих територіях у межах своїх повноважень в рамках чинного законодавства України;

по-друге, за умови використання цих методів, створюються передумови мінімізації кризових явищ;

по-третє, методи антикризового державного регулювання мають відмінності, порівняно з тими, що використовуються на національному рівні, виходячи з норм чинного законодавства України;

по-четверте, використання визначених методів регіональними органами виконавчої влади дозволить сформулювати передумови для реалізації антикризової політики держави на рівні регіону та, у сукупності, використовуючи ці методи у кожному регіоні, можливо вивести туристичну галузь в Україні з кризового стану.

Отже, визначені методи можна вважати передумовою та базисом, на основі якого реалізується антикризова політика держави у туристичній галузі в Україні на регіональному рівні, а також інструментом, який використовується для обґрунтування регуляторів такої політики, засобом формування системи державного антикризового розвитку галузі, прийомом, який повинен бути використаним для досягнення визначених стратегічних пріоритетів розвитку туристичних регіонів у період кризи.

Список використаних джерел

1. Калетник Г.М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Г.М. Калетник, А.Г. Мазур, О.Г. Кубай. – Київ: Хай-Тек Прес, 2011. – 427 с.
2. Якунин В.И. Процессы и механизмы формирования государственной политики в современном российском обществе / Владимир Иванович Якунин: Дис. доктора полит. наук; спец. 23.00.02 «Политические институты, этнополитическая конфликтология, национальные и политические процессы и технологии». – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, 2007. – 365 с.
3. Полюга В.О. Економічні і організаційні важелі регуляторної політики розвитку туризму / Полюга В'ячеслав Олексійович: Автореферат дис.. на здобуття наук. ступеня к. е. н. за Спец. 08.02.03 – Організація управління, планування і регулювання економікою. – Ужгородський національний університет, 2005. – 26 с.
4. Дехтяр Н.А. Державна підтримка розвитку туризму у цільових програмах / Дехтяр Надія Анатоліївна: Автореферат дис. канд. екон. наук за спец. економіка та управління національним господарством. – Харків; Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України, 2011. – 22 с.
5. Щепанський Е.В. Науково-методичні засади стимулювання розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону / Щепанський Едуард Валерійович: дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. за спец. 08.10.01 – розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Київ: НДЕІ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, 2003. – 156 с.
6. Леонтьева Ю.Ю. Статистическая отчетность субъектов туристической деятельности в регионах / Ю.Ю. Леонтьева // Коммунальное хозяйство городов: Научн.-техн. сб. Сер. Экономические науки. – К.: Техніка, 2007. Вып. 75. – С.449-453.
7. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» №586-ХVI від 09.04.1999р. // Відомості Верховної Ради України, N 20-21, 1999, ст.190.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997р. // Відомості Верховної Ради України, N 24, 1997, ст.170.

References

1. Kaletnyk G.M., Mazur A.G., Cuba O.H. State regulation of the economy: teach. guidances. Kyiv: Hi-Tech Press, 2011 427 p.
2. Yakunin V.I. Processes and mechanisms of formation of state policy in the modern Russian society. Dis. doctor watered. Sciences; specials. 23.00.02 "Political institutes, ethno-political conflict management, national political processes and technologies." M. : MSU. M.V. Lomonosov Moscow State University, 2007. 365 p.
3. Polyuga V.A. Economic and organizational levers of Regulatory Policy of Tourism Development. Thesis for obtaining the science degree of c. f. district. by Spec. 08.02.03 - Organization management, planning and regulation of the economy. Uzhgorod National University, 2005 26 p.
4. Dekhtyar N.A. Government support for tourism development in targeted programs. Abstract Thesis. Candidate of econ. sciences on spec. Economics and national economy. Kharkiv; Research Center of Industrial Problems of NAS of Ukraine, 2011 22 p.
5. Schepansky E.V. Research and Methodological Foundations of stimulating the development of the tourism sector in the region. Dis. for obtaining candidate of economic sciences. Ph.D. degree for specials. 08.10.01 - distribution of productive forces and regional economy. Kyiv: NDEI Ministry of Economy and European Integration of Ukraine, 2003. 156 p.
6. Leontiev Y.Y. Statistical reporting of tourist activities in the regions // communal economy of cities Nauchn.-tehn. Sb. Ser. Economic sciences. K. : Tehnika, 2007 issue.75. S.449-453.

7. Law of Ukraine "On Local State Administrations» №586-sixteenth from 09.04.1999r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady of Ukraine, N 20-21, 1999, Art.190.

8. Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine» № 280/97 VR of 21.05.1997r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady of Ukraine, N 24, 1997, st.170.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Маркіна Ірина Анатоліївна, доктор економічних наук, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Черниш Ірина Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

вул. Артема, 5, кв.52 м. Полтава, 36014, Україна

e-mail: irinachernysh@gmail.com

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Маркина Ирина Анатольевна, доктор экономических наук, заведующая кафедрой менеджмента и администрирования

Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка

Черныш Ирина Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента и администрирования

Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка

ул. Артема, 5, кв.52 г. Полтава, 36014, Украина

e-mail: irinachernysh@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHORS

Iryna Markina, Doctor of Economics, Head of Department of Management and Administration

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Iryna Chernysh, PhD, assistant professor of management and administration Department

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Artema str., 5, fl. 52, Poltava, 36014, Ukraine

e-mail: irinachernysh@gmail.com